

АКЛІМАТИЗАЦІЯ ГІДРОБІОНТІВ

(вибіркова)

Ступінь вищої освіти – Другий (магістерський) рівень

Освітньо-наукова програма: «Охорона, відтворення та раціональне використання гідробіоресурсів»

Спеціальність: Н5 «Водні біоресурси та аквакультура»

Курс навчання: 1 рік навчання, 2 семестр,

Кількість кредитів: 3 кредити ЄКТС

Мова викладання: українська

Дні, час, місце: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №2, за розкладом

Консультації: вул. Львівська, буд. 15, НЛК №2, к. 707,
щотижнево за розкладом

СИЛАБУС

Викладач:	Кандидат біологічних наук, доцент кафедри водних біоресурсів та аквакультури <i>Бургаз Марина Іванівна</i>
Кафедра:	кафедра водних біоресурсів та аквакультури
Контактна інформація:	marynaburhaz@gmail.com

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі здобувачами буде здійснюватися через вказаний e-mail та очні зустрічі на консультаціях.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Метою дисципліни є: формування у здобувачів теоретичні знання для проведення робіт з підвищення продуктивності і господарської цінності водойм, поліпшення видового складу їх фауни, збереження та збільшення чисельності цінних видів гідробіонтів за рахунок розширення ареалу їх існування.

Завданням дисципліни є: засвоєння методик і методів підвищення рибопродуктивності водойм, розуміння їх господарської цінності, оволодіння способами збереження та відтворення чисельності цінних видів гідробіонтів шляхом розширення ареалу їх існування, формування гуманістичного світогляду та загальної культури, а також розвиток умінь застосовувати технології вирощування осетрових і лососевих риб та досліджувати пластичність і адаптивність водних організмів.

Переквізити: вивчення дисципліни ґрунтується на знаннях з іхтіології, гідрохімії та фізіології гідробіонтів, що забезпечують розуміння особливостей функціонування водних організмів у різних умовах середовища.

Постреквізити: розуміння адаптаційних реакцій і виживаності риб під час штучного розведення, транспортування та випуску у водойми; оцінювання екологічних наслідків акліматизації, визначення ризиків інвазії, зміни видового складу та впливу нових видів на гідробіоценози; формуються навички еколого-санітарного аналізу стану водойм після акліматизаційних заходів.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен *знати*:

- 1) роль факторів середовища для акліматизації водних організмів;
- 2) пластичність і адаптивність гідробіонтів;
- 3) значення гібридизації риб для процесу акліматизації;
- 4) внутрішні та зовнішні властивості гідробіонтів, які сприяють і обмежують їх розселення;
- 5) стихійне розселення і аутоакліматизацію гідробіонтів;
- 6) біологічні основи формування рибопродуктивності у водоймах.

вміти:

- 1) володіти методами вибору форм для акліматизації;
- 2) володіти способами інтродукції гідробіонтів;
- 3) володіти підготовчими заходами та біотехнікою переселення гідробіонтів;
- 4) оцінювати результати акліматизації

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Курс буде викладений у формі: лекцій та практичних занять, організації самостійної роботи здобувачів. Загальна кількість годин -90 год./3 кредити ЄКТС.

Зміст навчальної дисципліни

Тема	Зміст	Форми робіт
Змістовий модуль 1. Основні засади ведення акліматизації гідробіонтів		
Тема 1. Значення зовнішнього середовища і властивостей гідробіонтів при акліматизації	Розглядаються взаємозв'язки між абіотичними факторами середовища (температура, солоність, кисневий режим) та фізіолого-біохімічними особливостями гідробіонтів, що визначають успішність їх акліматизації.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
ПР 1 Порядок проведення акліматизації гідробіонтів в Україні	Ознайомлення з порядком узгодження та проведення акліматизації риб і безхребетних у водоймах України	Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 2. Принципи і методи вибору форм для акліматизації та аквакультури	Розглядаються взаємозв'язки між абіотичними факторами середовища (температура, солоність, кисневий режим) та фізіолого-біохімічними особливостями гідробіонтів, що визначають успішність їх акліматизації.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу;
ПР 2 Основні та перспективні об'єкти акліматизації в Україні (риби)	Ознайомлення з основними та перспективними об'єктами акліматизаційних робіт в Україні серед риб	Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 3. Основні та перспективні об'єкти для акліматизаційних	Описуються види риб і безхребетних, що успішно акліматизовані в Україні та світі, а також перспективні таксони для	Опрацювання лекційного та

Тема	Зміст	Форми робіт
робіт серед риб та безхребетних ПР 3 Основні об'єкти акліматизації в Україні серед кормових та промислових безхребетних	розширення ареалів в умовах змін клімату. Ознайомлення з основними об'єктами акліматизаційних робіт в Україні серед кормових та промислових безхребетних.	додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Змістовий модуль 2. Основні процеси та методи акліматизації гідробіонтів		
Тема 4. Адаптації гідробіонтів до середовища існування у процесі акліматизації ПР 4 Відбір видів для акліматизації за господарською цінністю та біологічною вартістю	Аналізуються морфологічні, фізіологічні, поведінкові та біохімічні механізми адаптації гідробіонтів у процесі акліматизації до нових екологічних умов. Вивчення правила та методи відбору рекрутів для акліматизації за господарською цінністю та біологічною вартістю.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 5. Категорії процесу акліматизації ПР 5 Приймальна ємкість водойм-реципієнтів. екологічна і біотична ємкість	Розкривається класифікація типів акліматизації (біологічна, екологічна, господарська), етапи та критерії успішності процесу переселення водних організмів. Ознайомлення із поняттями приймальної ємкості водойм-реципієнтів для інтродукції, екологічної та біотичної ємкості і факторами, що їх визначають.	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт
Тема 6. Стимули і перешкоди при розселенні видів ПР 6 Застосування методів обліку акліматизаційного матеріалу при проведенні акліматизаційних робіт ПР 7 Лікувально-профілактична обробка інтродуцентів при здійсненні	Розглядаються природні та антропогенні чинники, що стимулюють або обмежують розселення гідробіонтів, а також екологічні ризики інтродукції нових видів у водойми. Вивчення методів обліку акліматизаційного матеріалу водних біоресурсів при вселенні їх у місцеві водойми та особливості їх застосування. Вивчення правил ветеринарного нагляду за перевезеннями ікри, живої риби і безхребетних, що призначені для акліматизації, ознайомитись з методиками	Опрацювання лекційного та додаткового, довідкового матеріалу; Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт Пояснення, дискусії; виконання практичних робіт, захист практичних робіт

Тема	Зміст	Форми робіт
акліматизаційних робіт	проведення лікувально-профілактичної обробки інтродуцентів	

Література Основна

1. Бургаз М.І. Акліматизація гідробіонтів. Конспект лекцій ОДЕКУ, 2023, 130 с.
2. Бургаз М.І. Методичні вказівки для лабораторних робіт з дисципліни „Акліматизація гідробіонтів”. ОДЕКУ, 2023, 48с.
3. Шекк П.В., Бургаз М.І. Навчальний посібник (міждисциплінарний) «Аквакультура прісноводних і морських риб, молюсків і безхребетних (відтворення та вирощування, світовий досвід) Частина І», ОДЕКУ, Одеса, 2022, 147 стр.
4. Шекк П.В., Бургаз М.І. Навчальний посібник (міждисциплінарний) «Аквакультура прісноводних і морських риб, молюсків і безхребетних (відтворення та вирощування, світовий досвід) Частина ІІ», ОДЕКУ, Одеса, 2023, 150 стр.
5. Шерман І.М., Гончарова О.В. Еколого-фізіологічні основи акліматизації гідробіонтів. Підручник. Олді+. 2022 р. с. 130

Додаткова

1. Акліматизація гідробіонтів: конспект лекцій для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти спеціальності 207 “Водні біоресурси та аквакультура” / О.А. Хом’як, Н.Є. Гриневич, Н.М. Присяжнюк та ін. – Біла Церква, 2022. – 66 с.

15 Електронні інформаційні ресурси

1. Репозитарій ОНУ імені І.І.Мечникова <https://dspace.onu.edu.ua/home>
2. Репозитарій факультету ФГМіЕ <http://eprints.library.odeku.edu.ua>
3. Бібліотека ОНУ імені І.І.Мечникова <http://lib.onu.edu.ua/>
4. Сайт водних біоресурсів та аквакультури <https://vodni-bioresursy-kafedra.org/>
5. ДЕРЖАВНЕ АГЕНТСТВО УКРАЇНИ З РОЗВИТКУ МЕЛІОРАЦІЇ, РИБНОГО ГОСПОДАРСТВА ТА ПРОДОВОЛЬЧИХ ПРОГРАМ https://darg.gov.ua/_dijalnistj_0_214_menu_0_1.html
6. ФАО 2025 <https://www.fao.org/>

ОЦІНЮВАННЯ

Форма підсумкового контролю – залік.

Проведення контролю результатів навчання здобувачів відбувається відповідно до Положення про організацію і проведення контролю результатів навчання здобувачів вищої освіти в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (2022 р.)

https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/poloz-org-kontrol_2022.pdf

ПОЛІТИКА КУРСУ

Політика щодо відвідування: Відвідування занять є обов'язковим. В окремих випадках навчання може відбуватись он-лайн з використанням дистанційних технологій. Відпрацювання пропущених занять має бути регулярним за домовленістю з викладачем у години консультацій. Порядок та умови навчання регламентуються до Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (2024 р.) https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizacii_u_osvit_procesu_2024.pdf)

Політика щодо дедлайнів та перескладання: слід дотримуватися запропонованих у розкладі термінів складання сесії; перескладання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова (2024 р.) https://onu.edu.ua/pub/bank/userfiles/files/documents/polozennya/Pro_organizacii_u_osvit_procesu_2024.pdf)

Політика академічної доброчесності: регламентується «Положенням про запобігання та виявлення академічного плагіату у освітній та науково-дослідній роботі учасників освітнього процесу та науковців Одеського національного університету імені І.І. Мечникова» (polozhennya-antiplagiat-2021.pdf (onu.edu.ua))

Використання комп'ютерів/ телефонів на занятті: під час занять не дозволяється користуватися мобільними телефонами, які попередньо мають бути переведені у беззвучний режим. Електронні пристрої використовуються лише за умов наявності відповідної вимоги в навчальному завданні.

Комунікація: Всі робочі оголошення або надсилаються через старосту академгрупи на електронну пошту, або через чат академгрупи у Viber. Студенти мають регулярно перевіряти повідомлення і вчасно на них реагувати.